

232

Peisaj. Trei scări

Director	arh. Bruno Andreșoiu
Redactor-șef	arh. Anda Zota
Grafică	Cătălin Artenie
Secretar de redacție	Andreea Amzoiu
Redactori	Manuela Zipiși, Iuliana Dumitru, Viorica Buică, Anca Rotar
Colaboratori	Mădălin Ghigeanu, Ioana Man
Fotografie	Șerban Bonciocat, Andrei Mărgulescu, Vlad Pătru, Sabin Prodan, Arthur Țințu
DTP, Procesare imagine	Cristian David
PR & Comunicare	Simona Gabriela Noaptes, Ana Liana Grigore
Publicitate & Marketing	Petre Lică – petre.lica@igloo.ro Alexandru David – alexandru.david@igloo.ro
Financiar	Ioana Nastea, Magnolia Boștinăru
Abonamente / Distribuție	Alina Dobrinioiu – abonamente@igloo.ro Adrian Buicliu – distributie@igloo.ro
Tipar	BT Production

A	Brezoianu 4 050023, București S5
T	021 313 411 8
@	office@igloo.ro
igloo.ro facebook.com/igloo.magazine instagram.com/igloo.magazine	
București, © igloomedia, 2026 ISSN 1583-7688	
Toate drepturile sunt rezervate. Ele sunt protejate de legile în vigoare privitoare la dreptul de autor. Orice reproducere totală sau în detaliu, prin orice fel de mijloace de copiere sau transmisie, este interzisă fără acordul editurii Igloo Media.	
Copertă: Scenarii de utilizare pentru Parcul Feroviarilor, Cluj-Napoca. Schiță de arh. Vlad Sebastian Rusu	

Agendă

16	<i>A FACE. Antropologie, arheologie, artă și arhitectură</i> de Tim Ingold
18	Iașiul, între promisiunea imaginii și proba spațiului public
22	Podul Mănăstirii Ursulinelor: intervenție asupra celei mai spectaculoase șarpante baroce
24	Cea mai amplă expoziție Ștefan Câlția, 19 iunie – 16 august la Sibiu
26	Franco Raggi: gânduri instabile, moduri nomade de a face
28	MoBU 2026: „Un târg de artă înseamnă mai mult decât vânzare”

din România

Arhitectură

32	Locuire stratificată și densificare blândă, la Blaj
38	Ecosistemul rezidențial Colina Park: o arhitectură a coeziunii
44	Astradent – Clinica Andreica: arhitectura medicală între empatie și fluiditate
50	Centrul Reformat Noul Mileniu din Timișoara. Arhitectura sacră ca organism viu

Interior

54	Dialog emoțional între culturi, materiale și culori
64	À côté Bistro, bucătăria adusă la stradă
72	Piața9 Bakery: lumina și materia în echilibru

Patrimoniu

78	„ET IN ARCALIA EGO”1 – o remarcabilă restaurare a castelului Bethlen și un bun prilej pentru un discurs asupra stilurilor eclectice de secol XIX

Critică de arhitectură

84	Cât TIM(p) ISHO AR Avea nevoie? Despre ambiția prea bine temperată

Design

90	Un univers sculptural durabil în creația lui Tiberiu Cojocaru

Business

94	Când strategia de business rămâne aproape de concretețea meseriei: HIDRO SALT, un model în domeniul construcțiilor

În dialog

100	Spațiu pentru timpul lent: linie, desen, peisaj
Vlad Sebastian Rusu – Irina Neacșu |
|-----|---|

Dosar

106	Peisaj. Trei scări
110	Grădina, o formă de cunoaștere.
Ana Horhat despre ce rămâne după imagine:
sol, timp, plante și grijă
114	Dincolo de verde. O discuție cu Mary Bowman

Seen City

134	Mall-uri și bazare

Internațional

Arhitectură

138	Ungaria arhitecturală:
ornament și raționalitate
140	Straturi și ornamente – Paris Court
Hotel, Budapesta

120	Peisajul ca infrastructură strategică:
Osvaldo Moreno |
|-----|--|

124	„Pădurea nu are nevoie de noi
ca să supraviețuiască.” |
|-----|--|

130	„Peisajul e un ecosistem viu” REwildSCAPE și
manifestul pentru peisagistica actuală |
|-----|--|

144	„Destratificarea” și reconfigurarea unui
campus universitar |
|-----|--|

148	Reacție în stare solidă: Facultatea de Științe
Farmaceutice din Debrecen |
|-----|---|

igloo înCerc

154	Tulcea. Sub farmecul Deltei Dunării
156	deStat: Simplitate și echilibru,
la 5 Chirpici în Murighiol
160	deGustat: Străvechi rețete și arome unice
la Taverna Le GaFish din Sarichioi

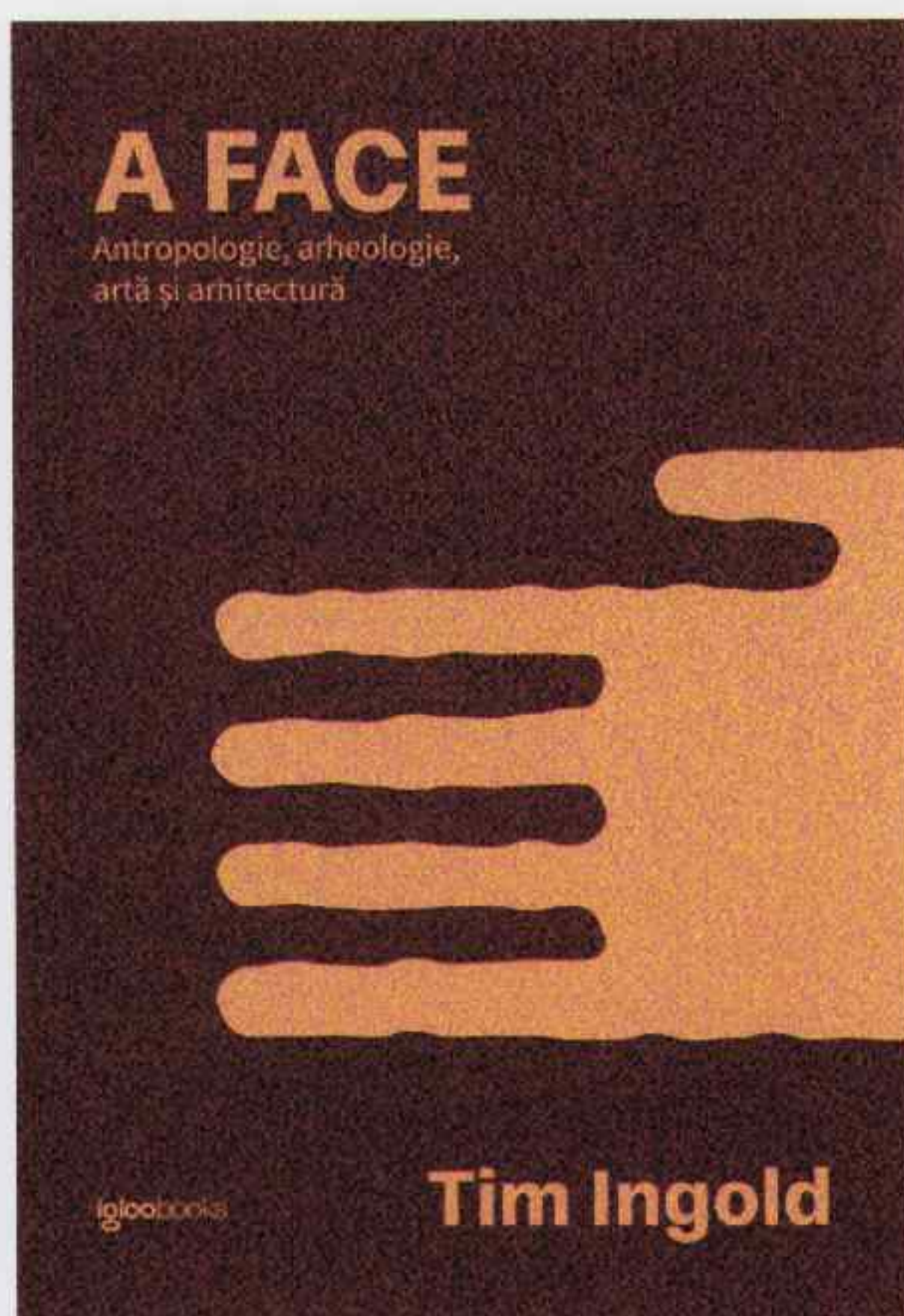
164	deAflat: Muzică, dichis & gastronomie
la festivalul Dichis'n'Blues |
|-----|--|

166	deVăzut: Muzeul Satului Pescăresc
din Tulcea: epicentru cultural al Deltei Dunării |
|-----|--|

A FACE. Antropologie, arheologie, artă și arhitectură de Tim Ingold

Text

Simona Noaptes

poate găsi rezolvarea decât printr-un raport onest cu acestea. Adică să-ți recunoști limitele (am putea să le spunem și curiozități) pentru toate cele patru mari domenii ale *făcutului* și să treci la a descoperi cheia de construcție-deconstrucție pe care o propune autorul. Deloc reductiv, Tim Ingold reușește să explice, în cel mai uman mod cu putință, antropologia, arheologia, arta și arhitectura printr-un singur verb, care traduce o întreagă istorie a evoluției umane și a ceea ce suntem azi ca specie: *making*.

Începe cu antropologia, pe care o vede drept o cunoaștere din interior. Demonstrația ajunge însă să arate că știința aceasta a culturii este mai mult decât atât, antropologia fiind o cunoaștere *împreună cu*; și nu doar împreună cu lucrurile, ci mai ales împreună cu procesele (în cazul de față) de fabricație a tot felul de obiecte. Astfel, un capitol aparent foarte teoretic reușește să evoce cele mai concrete experiențe de fabricare și să arate cum procesul este direct implicat în relația dintre materie și formă. Sună puțin abstract? Tim Ingold ne dă o soluție: încercați să faceți un coș de nuiele sau o ciorbă.

Se trece apoi prin arheologie, unde fabricarea de unelte poate fi martora evoluției civilizației. Cine a fost primul? Proiectul sau obiectul? Acestei întrebări autorul îi găsește un răspuns elaborat în exemplul uneltelor cioplite din preistorie. „Amăgirea artefactului finit” este o metaforă care subliniază poate cel mai bine ipoteza de lucru,

aceea că acțiunea de a face nu se oprește niciodată și că, de foarte multe ori, forma artefactului este doar un răspuns al întâlnirii dintre materie și mintea celui care proiectează, într-un proces continuu de negociere. Un proces similar are loc și în arhitectură sau artă, iar în capitolele dedicate acestor domenii autorul reușește să îmbine idei filozofice complexe cu cele mai concrete exemple. În cele din urmă, toate aceste concepte pot fi traduse și înțelese prin propriul gest, prin mâna care face, gândește, spune.

„Erudiția autorului, care acoperă convingător timpuri, locuri și domenii diverse, ar fi intimidantă dacă nu s-ar arăta dintru început foarte simpatcă ca scriitură. Ingold ni se adresează simplu și direct, neconvențional, jucându-se cu paradoxuri provocatoare, este adesea ironic și chiar autoironic.” Acestor observații din prefața la ediția în limba română semnată de Ana Maria Zahariade mai adăugăm aici un ultim gând: acela ca, prin această carte, prin erudiția sa elegantă și directă, cele patru domenii mari care stau sub semnul literei A (antropologia, arheologia, arta și arhitectura) să se întâlnească și să îi aducă împreună și pe oamenii lor, care au infinit de multe lucruri în comun și foarte multe lucruri de făcut împreună.

Cartea a apărut în limba română în luna iunie la editura igloo media, într-o traducere semnată de Kázmér Kovács și Ilinca Crăiniceanu. Proiectul editorial a fost finanțat de OAR din timbrul de arhitectură.

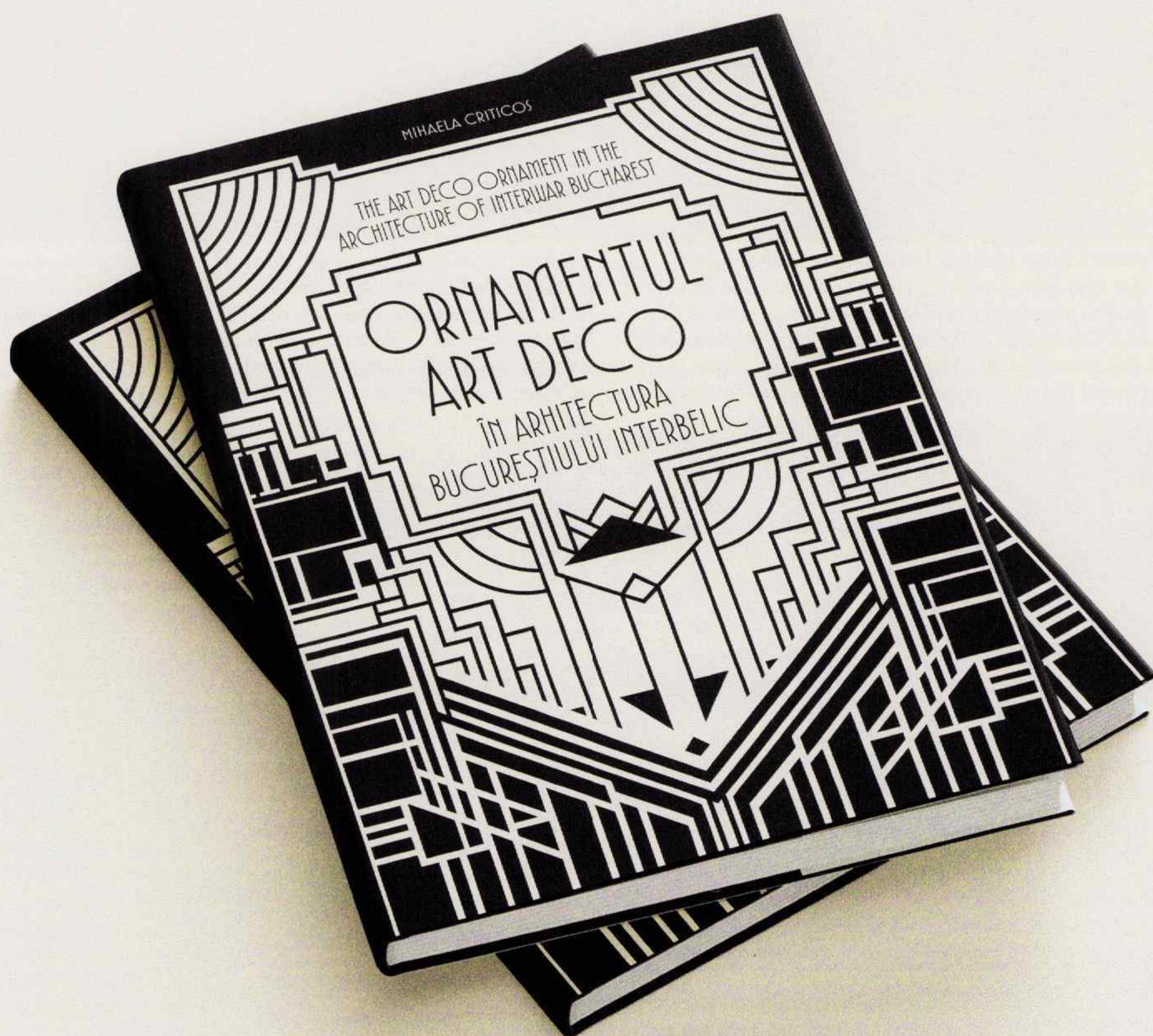
„Mereu am avut ambiția să scriu o carte care ar putea reduce distanța și să rezolve cumva opoziția dintre teoretic și practic. Sistemul de referință pentru o astfel de carte ar fi lumea, nu doar alte cărți; rândurile ei s-ar amesteca cu scriitura lumii, iar paginile ei cu tărâmurile lumii. Unde, atunci, ar trebui să stea ea? Tu unde stai? În timp ce Bourdieu stă în biroul lui, iar Stewart la ea în bucătărie, tu ești acasă în ambele încăperi și în multe alte locuri pe lângă ele. Așa că, poate locul cărții mele este la tine, cu tine, oriunde te-ai afla. Nu încerca să o citești pentru că nu îți va spune ce tu ai nevoie să știi. Ai să afli asta pe cont propriu. Dar citește-o *împreună* cu ea. Sper că astfel te va călăuzi pe drumul tău.”

Dificultatea de a scrie despre o carte care se ocupă de patru mari discipline, așa cum e *A face* a lui Tim Ingold, nu își

ORNAMENTUL ART DECO

ÎN ARHITECTURA BUCUREȘTIULUI INTERBELIC

Un nou album de patrimoniu despre detaliile Art Deco care definesc o parte a modernității interbelice: feronerie, basorelieful, ritmuri geometrice și compoziții grafice. Albumul conține o documentare vizuală amplă, aproape 200 de pagini de fotografii cu detalii și texte de contextualizare și de analiză semnate de prof. dr. arh. Mihaela Criticos despre ornamentul Art Deco ca expresie a unei epoci optimiste și sofisticate, dar și despre istoria conceptului de ornament în arhitectură și arte.

Iașiul, între promisiunea imaginii și proba spațiului public

Prima ediție a summitului TILIA a plasat orașul drept fundal pentru discuții ample. Cum trăim în orașe? Cum arată ele în viitor? Care sunt companiile care investesc în bună lor dezvoltare? Ce înseamnă un oraș fericit? Între natură și tehnologie, memorie și dezvoltare, randări spectaculoase și realități puse sub lupă, summitul a ridicat și o chestiune mai incomodă: pentru cine funcționează, de fapt, orașul?

Text
Foto

Anda Zota
courtesy of TILIA

TILIA – Today's Ideas and Leadership in Action (Summitul Orașelor din România) este o inițiativă dedicată soluțiilor concrete pentru progresul orașelor din România, realizată de Fundația IULIUS. Prima ediție a fost organizată în parteneriat cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și a avut loc sub forma unui summit organizat în două zile dedicate regenerării urbane, finanțării, designului și bunăstării urbane. Prima zi s-a deschis cu un masterclass Foster + Partners, urmat de intervenția Ralucai Munteanu, Director de Dezvoltare IULIUS (care s-a numit, simpatic, *Investments of Hundreds of Millions of Euros in Things That Money Can't Buy*), de keynote-ul lui Charles Montgomery, de discursul lui Mirko Franzoi – *10 Things Cities can Implement NOW for Better Traffic* și de numeroase intervenții ale actorilor locali, care urmăresc punerea în concret a ideilor și formularea unui set de concluzii viabile pe plan local. Dar, dincolo de agendă, ceea ce am văzut la Iași a fost o încercare de re poziționare a discursului urban, mai cu seamă o preocupare concretă și conștiincios investigată despre cum putem construi altfel, despre ce fel de viață fac posibile investițiile și dezvoltările recente și despre cum ne pregătim pentru un viitor în care orașul, dincolo de a arăta bine, impune un standard vizibil îmbunătățit al calității vieții.

În discursul de deschidere, Raluca Munteanu a fixat ambiția summitului TILIA: *loc comun, spațiu de dialog*, un cadru în care administrația, investitorii, arhitecții, urbanistii și inițiativele civice să stea în aceeași cameră și să dezvolte soluții concrete. Formula-cheie a fost poate cea mai bună definiție a întregului demers: „un oraș nu este o sumă de clădiri, ci este, de fapt, o sumă de încredere”. Iar această viziune a stat la baza tuturor dezvoltărilor grupului IULIUS. Privind retrospectiv, Raluca își amintește stadiul incert al terenurilor pe care grupul plănuia să facă investiții – spații abandonate, subutilizate, devalorizate, dar cu potențial latent, și declară cu încredere că „locurile care au fost ale

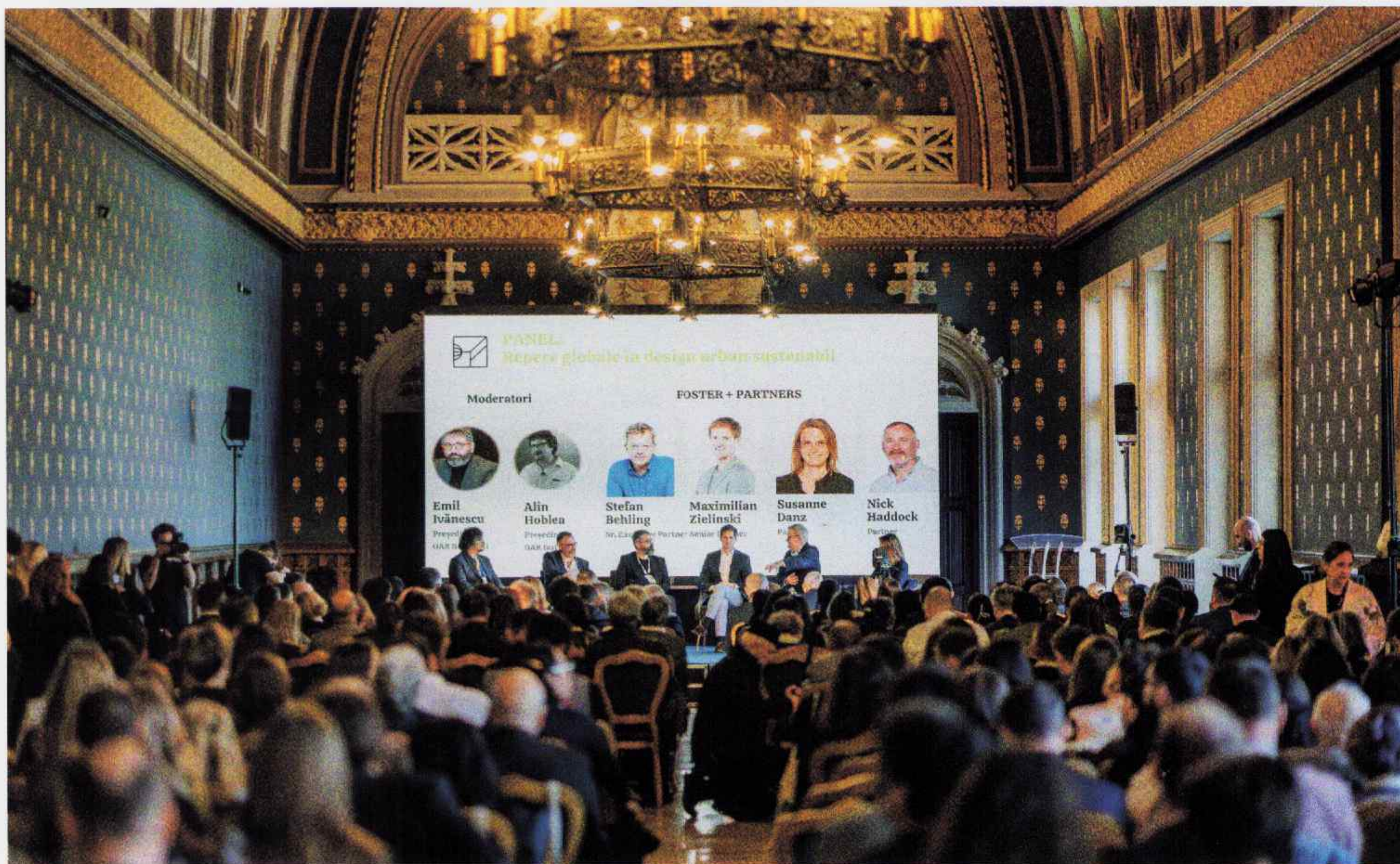
nimănui trebuie să devină ale tuturor”. Trecerea de la obiect la relație, de la imobil la spațiul dintre imobile, a fost reluată de Foster + Partners. Deși sub titlul relativ generalist *Global Milestones in Sustainable Urban Design*, Stefan Behling a evitat registrul triumfalist. A preferat, așadar, în locul unei prezentări despre proiecte de succes, să înceapă cu o neliniște: ce fel de medii construim pentru niște corpuri care rămân, biologic, aceleași, deși stilul nostru de viață s-a îndepărtat radical de mediul natural? Formula lui, voit provocatoare, a fost că „suntem cu toții din savană”, iar multe dintre spațiile contemporane în care muncim și locuim seamănă mai degrabă cu forme de captivitate elegantă decât cu medii firești de viață. El întreabă abrupt dacă birourile complet închise, „ca niște submarine într-un oraș”, sau nesfârșitele rânduri de desk-uri sunt cu adevărat semnul progresului. În subtext, întrebarea chestionează cum construiești fără să produci stres, izolare și epuizare ca efecte colaterale ale eficienței.

A urmat apoi una dintre ideile importante ale zilei: viitorul nu mai stă doar în clădiri, ci în „spațiul dintre ele”. Behling a insistat că secolul automobilului a modelat orașul până la saturație, iar următorul ciclu tehnologic (robotaxiurile, automatizarea, noile forme de mobilitate) va remodela sub noi viziuni strada, parcare, trotuarul, logistica și, prin extensie, viața cotidiană. De aici, apelul la instrumente de simulare și măsurare: vânt, soare, temperatură, fluxuri pietonale, reacții cognitive, trasee, stres. „Arhitecții și urbanistii cred că știu tot. Adevărul e că nu”, a spus, în esență, Behling, argumentând că proiectele trebuie testate și măsurate înainte și după implementare. Prin studiul de caz Trafalgar Square, el își demonstrează ideile: o operațiune aparent simplă de recucerire a spațiului pietonal poate schimba radical felul în care un oraș își produce centrul public, până la punctul în care piața a devenit „living room”-ul Londrei.

Palas Iași: vedere aeriană asupra întregii intervenții

Masterclass Foster + Partners și discuții cu aplicabilitate locală. Panel „Repere globale în design urban sustenabil”, cu arh. Emil Ivănescu, arh. Alin Hoblea, arh. Stefan Behling, arh. Maximilian Zielinski, arh. Susanne Danz și arh. Nick Haddock

Dacă discursul general al echipei Foster a fost unul despre natură, sănătate și spațiul public, momentul cu adevărat sensibil pentru Iași a venit atunci când discuția a coborât la scara imediată a Palatului Culturii. Aici, proiectul propus de biroul de arhitectură Foster + Partners a pornit de la un diagnostic corect și aproape imposibil de contrazis: imaginea de azi a esplanadei este dominată de asfalt, parcuri, bolarzi, cabluri și de o distribuție funcțională care nu servește, ba chiar bruiază monumentalitatea Palatului Culturii. Echipa a vorbit despre nevoia de a „readuce natura”, de a pietonaliza spațiul din fața palatului, de a scoate mașinile, de a transforma zona frontală într-o piață calmă, cu luciu de apă și o bancă continuă la umbra arborilor. Propunerea pentru esplanada din fața Palatului vine în contextul în care arhitecții Foster + Partners lucrează și la remodelarea ansamblului Palas, iar intervenția are ca scop rearticularea întregului ansamblu: integrarea stratului arheologic, aducerea bisericii într-o compoziție coerentă, crearea unor secvențe distincte (esplanadă, grădini în cascadă, zone de loisir

pentru familii, spații de joacă, trasee accesibile) și o creștere declarată a suprafeței verzi cu 34%. Propunerile au, de fapt, două mize. Prima este una de imagine urbană: Palatul Culturii trebuie să redevină capăt de perspectivă. În acest sens, echipa a insistat asupra refacerii relației istorice dintre bulevard și turn, fără a propune reconstrucții mimetice, ci o restituire mai subtilă, prin plantare controlată și topografie variată. A doua miză se leagă de utilizare: spațiul din fața palatului trebuie să fie accesibil. Maximilian Zielinski a numit noua intervenție „a place to be”, o destinație în sine. Gestul cel mai puternic din întregul concept este, astfel, deschiderea marii fațade a ansamblului Palas din vecinătatea Palatului Culturii spre Palat, transformând o limită opacă într-o piață interioară-exterioară, într-un prag urban. Apoi, Nick Haddock a prezentat încă un strat valoros al intervenției, arhitectura peisageră. Propunerea integrează cu responsabilitate peisajul în strategia urbană, propunând ample spații verzi și zone de stat umbrite, vibrante, care transformă fundamental utilizarea și percepția asupra Palatului Culturii.

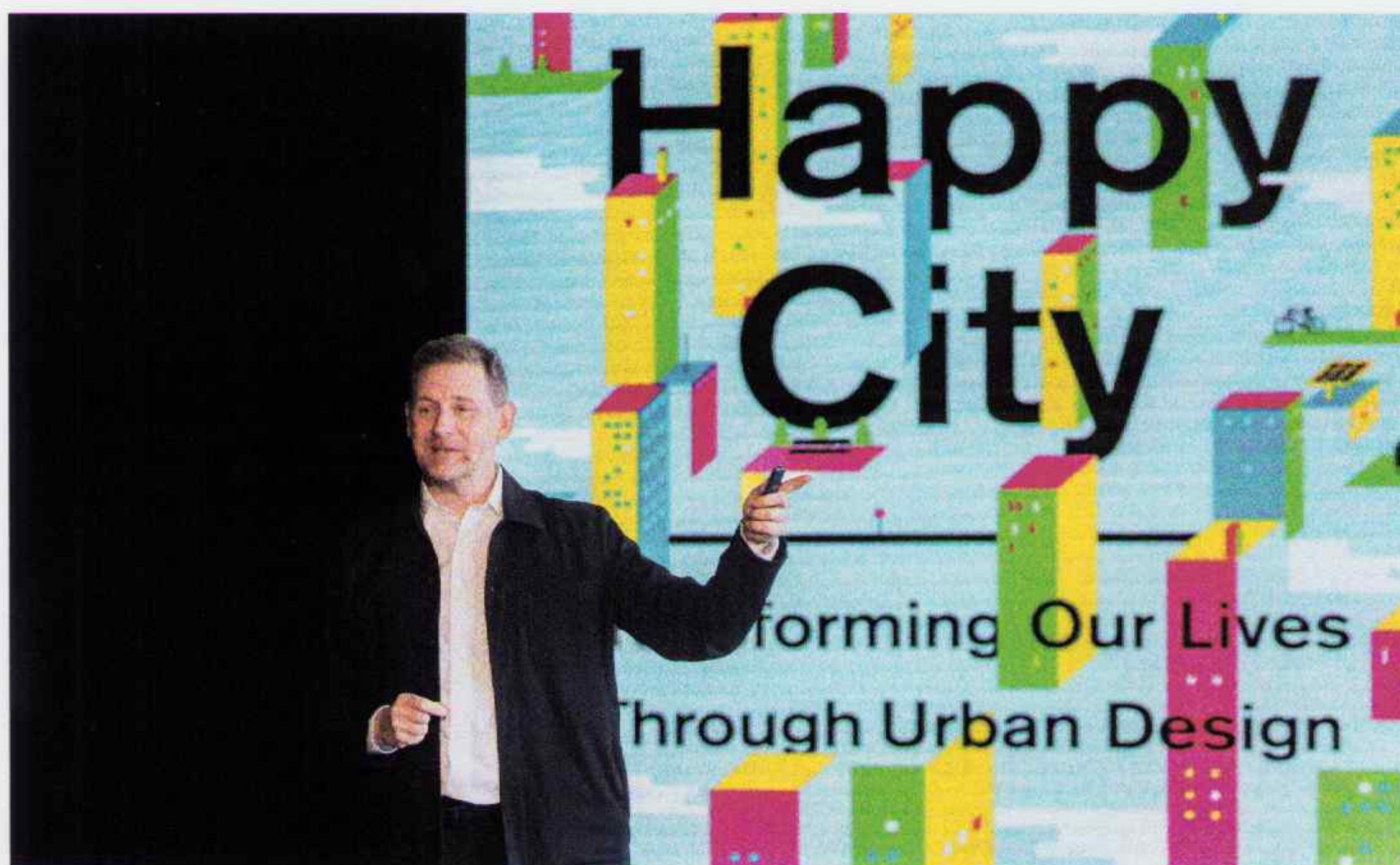

Remodelarea clădirii Palas Iași,
noua agora interioară

Maximilian Zielinski prezentând
noua viziune pentru Palas Iași

Charles Montgomery
vorbind despre *Happy City*

Charles Montgomery
în dialog cu arh. Anda Zota

Apariția lui Charles Montgomery a produs o schimbare de registru. În prezentarea sa, *The Science of Happy Cities and People's Wellbeing*, el a mutat accentul de pe fericire pe încredere – cum modernitatea deteriorează relațiile de încredere și ce putem face pentru a le redobândi –, un subiect pe care îl investighează în prezent și despre care urmează să lanseze o nouă carte. Deși munca lui a căpătat concretețe, prin proiecte de regenerare a spațiilor publice pentru zona portuară din Vancouver sau Planul Charlestone 2050 în Las Vegas, precum și cercetarea despre cartiere incluzive cu pacienții geriatrici sau care suferă de demență, interesul său guvernează în jurul unor întrebări de natură profund empatică: pe cine face, de fapt, orașul fericit? Miza conversației a fost mai incomodă și, tocmai de aceea, mai fertilă: depășind ideea de *oraș fericit* în abstract și chestionând pentru cine funcționează el, cine beneficiază de confortul lui, cine plătește pentru liniștea altora în timp, distanță, navetă, stres, inaccesibilitate. Întrebarea de fundal, *Pentru cine este Iașiul un oraș fericit?*, a devoalat planuri

suprapuse ale incluziunii: orașul este unul pentru bărbați sau pentru femei? E prietenos cu copiii? Dar cu bătrânii? Comunitățile defavorizate? Minoritățile culturale?

Privind din punct de vedere arhitectural, am învățat că orașul nu eșuează doar atunci când forma sa urbană este urâtă sau haotică. Ci și atunci când ignoră relațiile dintre centru și periferie, când spațiul public este spectaculos în imagini, dar puțin accesibil în viața de zi cu zi, când patrimoniul nu susține un cadru flexibil pentru viața urbană. Montgomery propune o dimensiune etică a urbanismului: orașul trebuie citit în funcție de corpuri, timp pierdut, relații sociale, încredere, mers, proximitate, posibilitatea de a te opri, de a sta, de a traversa fără frică.

În concluzie, prima ediție a summitului TILIA propune un demers promițător, cu un discurs suficient de lucid încât să pună întrebările corecte și cu ambiția unor viziuni care nu se tem să se alinieze la contextul internațional.

Podul Mănăstirii Ursulinelor: intervenție asupra celei mai spectaculoase șarpante baroce

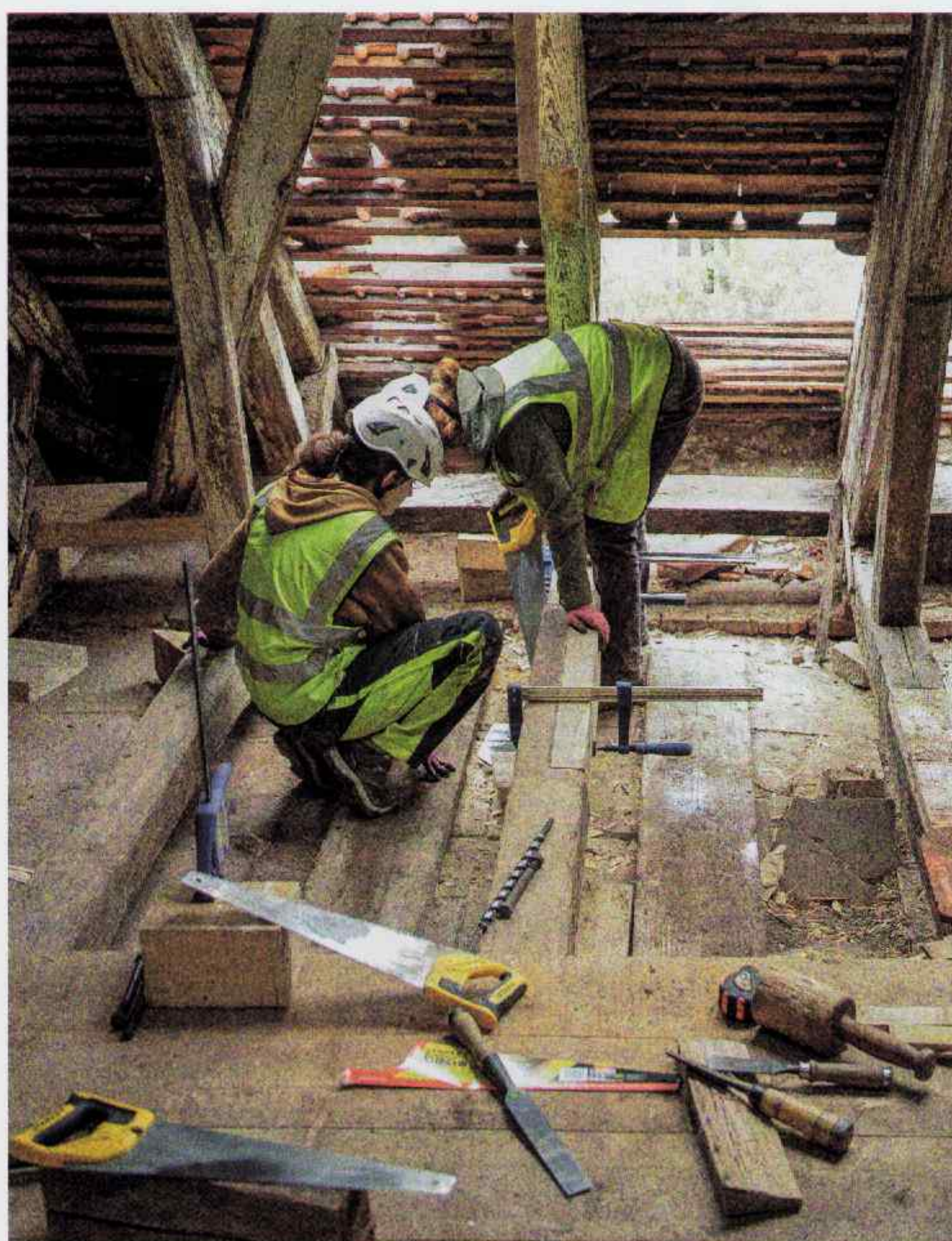
Podul Mănăstirii Ursulinelor conține o istorie stratificată, ascunsă în depuneri, în lemn înnegrit, în urme de infiltrații, în țigle mușcate de cicluri îndelungi de îngheț și dezgheț. Susținute de STRABAG și realizate de Ambulanța pentru Monumente, lucrările de punere în siguranță antrenează echipe multidisciplinare de arhitecți, ingineri, specialiști și voluntari. Deși inițial intervenția părea minoră, odată intrați în spațiu, specialiștii au observat atât degradări consistente, cât și potențialul latent al podului. „Ne-am dat seama că ideea de a reactiva acest spațiu e la fel de importantă precum recuperarea sa”, spune Eugen Vaida, președintele Asociației Momentum. Miza lucrării, dincolo de reparație, presupune transformarea podului într-un spațiu cu caracter public temporar, prin organizarea unei expoziții care va marca 10 ani de activitate a organizației Ambulanța pentru Monumente.

Text
Foto

Anda Zota
Bruno Andreșoiu

Voluntarii Ambulanța pentru Monumente în timpul vizitei de șantier

Reparații locale asupra elementelor de lemn ale șarpantei

Cahle de sec. XVII-XVIII găsite printre moloz

Mănăstirea Ursulinelor este unul dintre reperele orașului Sibiu. Actualul ansamblu se află pe locul fostei mănăstiri dominicane; sursele istorice locale indică ridicarea sa pe acest amplasament în 1479, iar după Reformă, în 1543, încetarea activității mănăstirii și trecerea bisericii în posesia luteranilor. În timpul Contrareformei, maicile ursuline venite din Pojon au preluat clădirile și le-au transformat în biserică și școală pentru fete, iar fosta biserică gotică a fost ulterior restaurată în stil baroc. În perioada comunistă, biserica a fost naționalizată, iar din 1992 aici se oficiază slujbe greco-catolice. Succesiunea (dominicani, Reformă, luterani, iezuiți, Contrareformă, ursuline, școală, naționalizare, revenire liturgică) e lizibilă în structura podului. Corpul vechi, gotic, aparține fostei clădiri dominicane; extinderea maicilor ursuline se vede în șarpantă și în detaliile cornișei. Deasupra, structura barocă deschide un spațiu amplu, fără bară de agățare centrală. Este, cum spune Eugen Vaida, „una dintre cele mai spectaculoase șarpante baroce”: un spațiu liber, aproape neverosimil, suspendat deasupra orașului cotidian.

Intervenția, susținută de STRABAG, a început cu ceea ce nu se vede niciodată în fotografii: straturile succesive de depuneri. Peste o sută de metri cubi, strânși în aproximativ trei sute de ani, a trebuit să fie scoși manual. În sâmbăta vizitei de șantier, echipa Ambulanței, precum și 15 voluntari STRABAG lucrau în grupuri la operațiuni diferite: unii debitau piese lungi și greoaie din lemn, alții fixau piese pe poziție, totul într-un zumzet continuu care făcea a se înțelege limpede efortul depus. Este genul de muncă fără eroism aparent, repetitivă, grea, uneori copleșitoare. Dar tocmai din această muncă au apărut artefactele care au schimbat raportul voluntarilor cu spațiul. În cutii, ei au început să așeze, pe măsură ce le

descopereau, lucruri mici și improbabile: cahle din secolele XVII-XVIII, un rozariu, o cruce catolică, scrisori din sec. al XVIII-lea, un sigiliu, o pipă din os, pălării, o piesă de signalistică de la 1801 de pe fațadă, cu numele unui croitor.

În paralel, echipa a descoperit și problemele ascunse ale lemnului. Șarpanta este din brad, care poate ascunde degradări invizibile. Structura este stabilă, fără risc de prăbușire, dar au existat zone afectate, între care o lucarnă parțial prăbușită prin care a intrat apa. Au fost refăcute elemente, s-au făcut completări ale șarpantei, cu tehnici de îmbinare specifice restaurării, realizate de tehnicieni. Se intervine cu prudență: unde se poate păstra lemnul vechi, se păstrează; unde trebuie completat, intervenția se discută cu ingineri. Lemnul istoric, ales cândva mai atent, tăiat după fibră și lucrat cu o altă înțelegere a materialului, nu poate fi înlocuit mecanic cu lemnul de joagăr contemporan fără o gândire structurală precisă.

Acoperișul ridică o altă problemă. Țigla existentă, industrială, nu mai corespunde. Nu doar pentru că era degradată, ci și pentru că nu făcea corp comun cu logica unei șarpante baroce. În Sibiu, umiditatea și ciclurile repetate de îngheț-dezgheț lucrează lent și sigur asupra ceramicii. La momentul vizitei de șantier, echipa strânsese în jur de 44 000 de țigle, dintr-un necesar de aproximativ 50 000, cu sprijinul a peste treizeci de donatori. S-au descoperit și urme ale vechilor soluții constructive: dolii ceramice, mari, sparte sau rupte, folosite cândva în zonele de întâlnire a apelor, acolo unde astăzi ne-am aștepta să găsim tablă. Lucrarea deschide astfel un subiect sensibil din procesul de restaurare, care, dincolo de repararea unui obiect, înseamnă și recuperarea unei inteligențe constructive.

Cea mai amplă expoziție Ștefan Câlția, 19 iunie – 16 august la Sibiu

Text

Irina Tacu

Cale în Transilvania, Ștefan Câlția, 2014

Transilvania | Extravaganza: Cum împlânzești un monument istoric pentru arta lui Ștefan Câlția

Fosta școală pedagogică a Mănăstirii Ursulinelor din Sibiu găzduiește, în perioada 19 iunie – 16 august, cea mai amplă expoziție dedicată pictorului Ștefan Câlția: Transilvania | Extravaganza. Construit în 1474, transformat în centru educațional în secolul al XVIII-lea și folosit ca liceu pedagogic până în 2010, spațiul de aproximativ 1 000 de metri pătrați trece, cu ocazia expoziției, printr-un proces de amenajare care îi protejează țesutul istoric.

Munca a început în aprilie 2026 și a urmat principiile de bază ale intervenției în monumente istorice: reversibilitate, lizibilitate și autenticitate. Pe pereți s-a aplicat lapte de var hidrolic, pardoselile lipsă au fost reconstruite pe carioaje de lemn flotant demontabile, iar instalația electrică a fost trasă pe șanțurile existente. În mai, s-a instalat infrastructura expozițională: panouri de expunere amplasate la 30 de centimetri de pereți și instalații de susținere a lucrărilor.

Conceptul curatorial, semnat de Liviana Dan, critic și istoric de artă, îl propune pe Câlția drept paznic al Transilvaniei, un spațiu observat și înțeles în detaliu, iar titlul trimite la universul poetic al operei sale, în care personajele, animalele și peisajele devin martori ai unei relații puternice dintre om și natură. Parcursul expozițional – de la marginea pădurii și a satului, spre oamenii, păsările și florile lui și, în final, spre lumea circului și a teatrului – a fost construit în colaborare cu arhitecta Eliza Yokina, care a tradus conceptul în design expozițional. Miza a fost integrarea firească a clădirii ca spațiu protector al discursului curatorial, fără ca arhitectura să devină dominantă față de lucrări.

Expoziția este organizată de Fundația Ștefan Câlția, Galeria Posibilă și Asociația Galeria Artep, în parteneriat cu Muzeul Național Brukenthal și Festivalul Internațional de Teatru Sibiu.

Biletele sunt disponibile pe Eventbook. Veniturile obținute vor susține activitatea Ambulanței pentru Monumente, care restaurează o porțiune din acoperișul clădirii.